

Phèdre
Phaedra

Sénèque
Lucius Annaeus Seneca

22 avril 2020

Chapitre 1

texte

Amoris in me maximum regnum puto
reditusque nullos metuo : non umquam amplius
convexa tetigit supera qui mersus semel
adiit silentem nocte perpetua domum.
Ne crede Diti. Clauserit regnum licet 5
canisque diras Le fleuve Styx observet fores :
solus negatas invenit Thésée vias.
Veniam ille amori forsitan nostro dabit.
Immitis etiam coniugi castae fuit :
experta saevam est barbara Antiope manum. 10
sed posse flecti coniugem iratum puta :
quis huius animum flectet intractabilem ?
exosus omne feminae nomen fugit,
immitis annos caelibí vitae dicat,
conubia vitat : genus Amazonium scias. 15
Hunc in nivosi collis haerentem iugis,
et aspera agili saxa calcantem pede
sequi per alta nemora, per montes placet.
Resistet ille seque mulcendum dabit
castosque ritus Vénus non casta exuet ? 20
Resistet ille seque mulcendum dabit
castosque ritus Vénus non casta exuet ?
tibi ponet odium, cuius odio forsitan
persequitur omnes ? precibus haud vinci potest.
tibi ponet odium, cuius odio forsitan 25
persequitur omnes ? precibus haud vinci potest.
tibi ponet odium, cuius odio forsitan

1 puto] fero A, reor Z || 5 Diti] ditis A || 10 saevam est] est saevam A

persequitur omnes? precibus aut vinci potest.
 tibi ponet odium, cuius odio forsitan
 persequitur omnes? precibus haud vinci potest. 30
 Ferus est? amore didicimus vinci ferus.
 Fugiet.
 Per ipsa maria si fugiet, sequar.
 Patris memento.
 Meminimus matris simul. 35
 Genus omne profugit.
 Paelicis careo metu.
 Aderit maritus
 Nempe Pirithoüs comes?
 Aderitque genitor, 40
 Mitis, Ariane pater.
 Per has senectae splendidae supplex comas
 fessumque curis pectus et cara ubera
 precor, furorem siste teque ipsa adiuva :
 pars sanitatis velle sanari fuit. 45
 Non omnis animo cessit ingenuo pudor.
 paremus, altrix. qui regi non vult amor
 vincatur. haud te, fama, maculari sinam.
 haec sola ratio est, unicum effugium mali :
 virum sequamur, morte praevertam nefas. 50
 Moderare, alumna, mentis effrenae impetus,
 animos coerce, dignam ob hoc vita reor
 quod esse temet autumas dignam nece.
 Decreta mors est : quaeritur fati genus.
 laqueone vitam finiam an ferro incubem? 55
 an missa praeceps Pallas-Athènes cadam?
 Proin castitatis vindicem armemus manum.
 Sic te senectus nostra praecipiti sinat
 perire leto? siste furibundum impetum.
 haud quisquam ad vitam facile revocari potest 60
 Prohibere nulla ratio periturum potest :
 ubi quimori constituit et debet mori.

31 Ferus est? amore didicimus vinci ferus.] Ferus est? Amore didicimus vinci ferus. A
 || 33 si fugiet] si fugiat A || 42 splendidae] splendida E || 44 ipsa] A || 45 pars]
 E || 46 ingenuo] ingenio E || 51 mentis] mortis A || 52 vita] ultra E || 57 Proin
 castitatis vindicem armemus manum.] pro(h) castitatis vindicem armemus manum. A,
omisit G || 58 Sic] si A || 59 siste] sisteque S, sique P T V || 60 haud quisquam ad
 vitam facile revocari potest] *omisit* A || 62 qui] quis A

Solamen annis unicum fessis, era,
 si tam protervus incubat menti furor, 65
 contemne famam fama vix vero favet,
 peius merenti melior et peior bono.
 temptemus animum tristem et intractabilem.
 meus iste labor est aggredi iuvenem ferum
 mentemque saevam flectere immitis viri. 70
 Diva non miti generata ponto,
 quam vocat matrem geminus Cupidon,
 impotens flammis simul et sagittis
 iste lascivus puer et renidens
 tela quam certo moderatur arcu! 75
 labitur totas furor in medullas
 igne furtivo populante venas.
 non habet latam data plaga frontem,
 sed vorat tectas penitus medullas,
 nulla pax isti puero : per orbem 80
 spargit effusas agilis sagittas ;
 quaeque nascentem videt ora solem,
 quaeque ad Hesperiae iacet ora metas,
 si qua ferventi subiecta Tropique du Cancer,
 si qua Parrhasiae glacialis ursae 85
 semper errantes patitur colonos,
 novit hos aestus, iuvenum feroces
 concitat flammis senibusque fessis
 rursus extinctos revocat calores,
 virginum ignoto ferit igne pectus 90
 et iubet caelo superos relicto
 vultibus falsis habitare terras.
 Thessalie Phébus pecoris magister
 egit armentum positoque plectro
 impari tauros calamo vocavit, 95
 induit formas quotiens minores
 ipse qui caelum nebulasque ducit :
 Candidas ales modo movit alas,

63] Proin pro(h) castitatis vindicem armemus manum. G || 74 lascivus puer et reni-
 dens] puer lascivus et acre nitens A || 75 moderatur] jaculatur A || 76 labitur totas
 furor in medullas] *omisit* A || 77 igne furtivo populante venas.] *omisit* A || 79 vorat]
 vocat A || 83 Hesperiae iacet ora metas] occasus jacet pra seros A || 84] est A BOTHE
 C E F G GROTIUS K L M N Ox P Q R S T Th V Z d e ecl recc perseus ed || 85
 Parrhasiae] majoris A || 97 ducit] fecit E

dulcior vocem moriente cygno ;
 fronte nunc torva petulans iuventus 100
 virginum stravit sua terga ludo,
 perque fraternos nova regna fluctus
 ungula lentos imitante remos
 * pectore adverso domuit profundum,
 pro sua vector timidus rapina, 105
 arsit obscuri dea clara mundi
 nocte deserta nitidosque fratri
 tradidit currus aliter regendos :
 ille nocturnas agitare bigas
 discit et gyro brevior flecti, 110
 dum tremunt axes gravior curru ;
 nec suum tempus tenere nectes
 et dies tardo remeavit ortu.

natus Alcènè posuit pharetras 115
 et minax vasti spoliū leonis,
 passus aptari digitis smaragdōs
 et dari legem rudibus capillis ;
 crura distincto religavit auro.
 luteo plantas cohibente socco ; 120
 et manu, clavā modo quā gerebat,
 filā deduxit properante fuso :
 Vidit Perseū ditique ferox
 Lydiē regno
 deiecta feri terga leonis 125
 umerisque, quibus sederat alti
 regia celi,
 tenuem Tyrā stamine pallā.

99 vocem] voce E A || 102 nova] mala A || 111 dum tremunt axes gravior curru ;]
omisit A BOTHE C E F G GROTIUS K L M N Ox P Q R S T Th V Z d e ecl recc ed
 || 114] dum tremunt axes gravior curru ; A BOTHE C E F G GROTIUS K L M N Ox
 P Q R S T Th V Z d e ecl recc perseus ed || 123 Vidit] Vidi E || 124 regno] regni C
 recc, harenae GROTIUS, harena Z

Glossaire

Alcmène Reine de Tirynthe et mère d'Héraclès.. 4

Antiope Reine des Amazones.. 1

Ariane Soeur de Phèdre et fille du roi de Crète, Minos.. 2

Cupidon Dieu de l'amour.. 3

Le fleuve Styx Fleuve mythologique des enfers. 1

Lydie Pays de l'Antiquité situé en Asie Mineure, à l'est de l'Eolie.. 4

Pallas-Athènes Pallas-Athena est un des noms de la déesse Athéna, déesse protectrice de la ville d'Athènes. 2

Perse Pays recouvrant notamment l'Iran.. 4

Phébus Dieu incarnant le soleil.. 3

Pirithoüs Roi des Lapithes.. 2

Thessalie Région au sud de la Macédoine et au nord de l'Epire faisant partie de la Grèce antique.. 3

Thésée Roi d'Athènes.. 1

Tropique du Cancer Ces pays ont en commun d'être familiers des romains et des grecs, et d'être traversés par le tropique du Cancer. Cela peut être les pays actuels de l'Algérie, du Niger, de la Mauritanie, de l'Egypte, de la Lybie et de l'Arabie Saoudite.. 3

Tyr Ville de Phénicie, au sud de l'actuel Liban.. 4

Vénus Déesse de l'amour.. 1